

Yükseköğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Bayburt Üniversitesi Örneği

Üstün TÜRKER¹, Atalay GACAR², Mehmet Fatih KARAHÜSEYİNOĞLU³

1- Bayburt Üniversitesi/Spor Bilimleri Fakültesi- Orcid: 0000-0003-0604-8577

2- Fırat Üniversitesi/Spor Bilimleri Fakültesi- Orcid: 0000-0001-5618-3983

3- Fırat Üniversitesi/Spor Bilimleri Fakültesi- Orcid: 0000-0001-9554-9263

To cite this article / Atıf için:

Türker Ü., Gacar A., Karahüseyinoğlu M. F. (2021). Yükseköğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Bayburt Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 92-107.

Özet

Bu araştırmada, yükseköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi, spor yapma / yapmama ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Bayburt Üniversitesi öğrencileri, örneklemini ise 2020 – 2021 güz döneminde öğrenimine farklı akademik birimlerde devam eden lisans düzeyindeki rastgele araştırmaya dahil edilen 475 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve Riggio (1986) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması ise Yüksel (1997) tarafından yapılan, Koydemir (2006) tarafından kısa forma dönüştürülen Sosyal Beceri Ölçeği (SBÖ) kullanılmıştır. Araştırma verileri örneklem grubundan Google Formlar kullanılarak dijital platform aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans, güvenilirlik, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile; cinsiyet, spor yapma / yapmama ve öğrenim gördükleri akademik birim değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olduğu; yaş ve spor türü değişkenlerine göre ise bir farklılık oluşmadığı ancak yaşın ilerledikçe sosyal becerilerinin düşüş eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri, spor, beceri, davranış.

A Study on The Social Skill Levels of Higher Education Students: The Case of Bayburt University

Abstract

The purpose of this study is to examine the social skill levels of undergraduate students's and to perform comparisons of the results according to certain variables, such as exercising.

The sample of the study undergraduate level students who are receiving education in the fall term of 2020-2021 in Bayburt University. Personal Information Form and Social Skills Form, which was developed by Riggio (1986) and converted into short-form by Koydemir (2006), were employed for the purposes of the study.

According to the results of the study, a significant difference was determined between the social skill levels of the students and the variables of gender, exercising/not exercising, the academic unit they are receiving education in. However, there were no differences in regards to their gender or the branch of sports they prefer. Moreover, it was also observed that social skills tended to decrease as the age of the student increased.

Keywords : Social Skills, sports, skill, behaviour

GİRİŞ

İnsanların sağlıklı, mutlu, eğitilmiş ve başarılı birer birey olmaları toplumsal kalkınmanın en temel yapı taşlarını oluşturmaktadır (Bozgün ve Pekdoğan, 2018). İnsan, anne karnından dünyaya adım attığı ilk andan ölüncüye kadar gelişime ve öğrenmeye her zaman açıktır. Bilişsel ve psiko-sosyal (duygusal, sosyal, toplumsal, ahlâk) gelişim aşamalarını sağlıklı bir biçimde geçiren bireyler, toplumsal yaşamda çok daha başarılı ve mutlu olabilmektedir. Yaşadığı coğrafyada, toplumda veya herhangi bir kalabalık grup içerisinde sevmek, kabul görmek, saygınlık, iletişim gibi sosyal gereksinimleri bulunan bireyler bu ihtiyaçlarını karşılayarak sosyal ilişkilerini geliştirmeyi amaçlar (Okumuş, 2011). Bebeklik döneminden itibaren insan gelişiminin kritik evrelerine yönelik ilkeler ile bu amaçların gerçekleştirilmesi özelinde sosyal gelişim dönemlerinin sağlıklı yürütülmesi yakından ilişkilidir. Sosyal gelişim alanı; cinsiyet, kardeş sayısı, yaş, ailenin ekonomik düzeyi, yaşanılan coğrafya, toplumdaki insan ilişkileri, ailenin çocuk yetiştirme yetisi gibi birçok farklı unsurdan etkilenebilmektedir (Durualp, 2014).

Toplumdaki diğer insanların hislerini veya düşüncelerini sezebilme yeteneği bir ilişki oluşturmada sosyal yönden iyi bir başlangıç kabul edilebilir ancak, bu yetenek etkili ve verimli bir etkileşim ortamı sağlamanın garantisini veremez. Sosyal beceriler, kusursuz ve etkili ilişkiler oluşturmak için gerekli olan yetilerdir (Goleman, 2016). Karşılıklı iletişimin başarılı olmasının temelinde sosyal beceri faktörü bulunmaktadır. Sosyal zekânın temel bileşenleri olan sosyal beceriler; etkileşim içerisinde ifade yeteneğini, farklı sosyal durumları, okuma ve anlama yeteneğini, sosyal roller bilgisini, normlar ve senaryoları, iletişimdeki kişilerarası problem çözme becerilerini ve sosyal rol yapma becerilerini kapsamaktadır (Riggio ve Reichard 2008).

Sosyal beceri hakkında literatürde birçok tanımlamalar yapılmıştır (Burger, 2006; Meadan ve Monda-Amaya, 2008; Bacanlı, 2014; Gresham, 2016). En genel ifadeyle sosyal beceri; bireyin etkileşimde bulunduğu ortamlarda olumlu geri bildirimler almasını sağlayan, sosyal ilişkileri başlatan ve sürekliliğini sağlayan öğrenilmiş davranışlardır (Gülay & Akman, 2009). Sosyal becerileri gelişmiş bireyler toplumda kabul gören, sevilen, popüleritesi yüksek, çevre edinmekte güçlük çekmeyen, saldırganlıktan uzak, öfke kontrolünü sağlayabilen, problem çözme becerileri yüksek gibi birçok olumlu özelliği kapsıyorken; sosyal becerisi düşük veya hiç kazanamamış bireyler ise kaygı, depresyon, içe dönüklük, akademik başarısızlık, eğitim hayatını sonlandırma düşünceleri, akranları ve ailesiyle ilişki problemleri, düzensiz uyku ve beslenme, madde bağımlılığı gibi problemler yaşayabilmektedir (Burke, 2002; Burger, 2006; Gülay ve Akman, 2009; Bozgün ve Pekdoğan, 2018).

İnsanlar, küçük yaşlardan itibaren gelişim aşamalarını sağlıklı bir biçimde tamamlaması ve hayatının her aşamasında ve her yönüyle yaşam doyum düzeyleri yüksek seviyede hayatlarını sürdürebilmesi için sosyal becerilere ihtiyaç duymaktadır. Aile ile başlayan eğitim hayatımızın, gerek arkadaş ilişkileri gerekse toplumun yapısından kaynaklı olarak her zaman istedik yani olumlu yönde davranış değişikliklerine sebep olmadığı bilinmektedir. Her ne kadar ilköğretim çağına gelen bireylerin planlı ve programlı eğitim hayatına geçiş aşaması ve sonrasında istenmedik davranışların düzeltilmesi için gerekli öğrenme-öğretme faaliyetleri yürütülse de çocuğun özgürlük ve oyun hissiyatı sporun önemini ortaya çıkarmaktadır. Çünkü sporun; bireylerin sadece fiziksel yönden gelişmesini değil, stratejiler, oyun bilgisi ve kuralları ile bilişsel (zihinsel), kas ve kemik gruplarının kendilerinden beklenen yeterlikleri yerine

getirmesinde bilişsel becerileriyle birlikte eş güdümlü (koordinasyon) olarak kullanılması psiko-motor (devinsel) ve tüm bunlarla birlikte düzenli egzersize, bireysel - takım sporlarına veya rekreasyonel etkinliklere aktif katılım sağlayan bireylerde başarı, motivasyon, güdülenme, iş birliği, arkadaşlık ilişkileri, iletişim becerileri, kazanma-kaybetme duygularının kazanılması yönüyle de psiko-sosyal gelişimini olumlu yönde etkilediği literatürdeki çalışmalarla desteklenmiştir (Dal, 2015; Bostancı, Yılmaz ve Kabadayı, 2017; Temur, 2018; Ağırbaş, Koç, Ağgön,, Gün ve Tatlısu, 2019; Göklemen, 2019; Çelikel, Sezer & Karadağ, 2020). Bu özellikleriyle spor ve rekreatif aktiviteler, gelişimin bir bütün olduğu ilkesiyle de paralellik göstermektedir.

Yerli ve yabancı literatüre bakıldığında; üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini bazı demografik değişkenlere göre inceleyen araştırmalar bulunmaktadır (Deniz, 2002; Dicle, 2006; Girgin, 2011; Bedir, 2013; Bozgün ve Pekdoğan, 2018; Akçakaya & Coşkun, 2020) ancak, bu çalışmalarda düzenli egzersiz, spor yapma / yapmama, rekreasyonel sportif faaliyetlere katılıp / katılmama özelliklerine göre sosyal beceri düzeyleri sınanmamıştır. Alanyazında öğrencilerin spor ve sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenlere göre değişiklik gösterip göstermediğini araştıran çalışmalar bulunmaktadır (Avşar ve Öztürk, 2007; Çetin, 2009; Çelik, 2019; Türkçapar, Kayabaşı, Çam ve Eroğlu, 2020; Şeker ve Uslu, 2020) fakat bu araştırmalarda da örneklem grupları bir fakülte veya yüksekokulun kendi bünyelerindeki akademik programlarla sınırlandırılmış veya farklı akademik birimlerdeki yükseköğretim öğrencileri üzerine sınamalara rastlanmamıştır. Eldeki bu bilgiler doğrultusunda; araştırmamızda Bayburt Üniversitesi'nin 6 farklı akademik biriminde lisans öğrenimlerine devam etmekte olan yükseköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile spor yapma / yapmama ilişkisinin bazı değişkenlere göre karşılaştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Yükseköğretim kademesinde ve farklı akademik birimlerde lisans öğrenimlerine devam eden öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesini, spor yapma / yapmama ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılmasını amaçlayan bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2002; Karasar, 2008). Çalışma bu yönüyle betimsel bir araştırma olarak desenlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bayburt Üniversitesi öğrencileri, örneklem grubunu ise farklı akademik birimlerden 2020 – 2021 güz döneminde öğrenimine devam eden ve araştırmaya rastgele yöntemle dahil edilen lisans düzeyindeki 475 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunu tanımlayıcı bilgiler aşağıda Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubunu Tanımlayıcı Tablo

	Değişkenler	N	%
Cinsiyet	Erkek	239	50.3
	Kadın	236	49.7
Yaş	18 – 19	67	14.1
	20 – 21	217	45.7
	22 ve üzeri	191	40.2
Akademik Birim (Fakülte/Yüksekokul)	Beden Eğitimi ve Spor	78	16.4
	Eğitim	79	16.6
	İktisadi ve İdari Bilimler	80	16.8
	İlahiyat	80	16.8
	Mühendislik	79	16.6
	Sağlık	79	16.6
Düzenli Egzersiz	Evet	228	48
	Hayır	247	52
	Toplam	475	100

Verilerin Toplanması, Ölçme Araçları ve Analizi

Çalışmaya dahil edilen öğrencilerden araştırmanın amaçları doğrultusunda bazı demografik özelliklerine yönelik Kişisel Bilgi Formu ve sosyal beceri düzeylerini ölçmek için Riggio (1986) tarafından geliştirilen ve 1989 yılında revize edilen, Türkçe'ye uyarlaması ise Yüksel (1997) tarafından yapılan Sosyal Beceri Ölçeği (SBÖ) kullanılmış ve Google Formlar kullanılarak dijital ortamda öğrencilerden verilerin toplanması gerçekleştirilmiştir. Bu envanter temel sosyal becerileri ölçmek amacıyla hazırlanmış 90 maddeyle kendini tanımlayan bir ölçme aracıdır. Türkçe'ye uyarlaması Yüksel (1997) tarafından yapılan ölçeğin 30 maddelik kısa forma dönüştürülmesi ise Koydemir (2006) tarafından gerçekleştirilmiştir. Koydemir (2006) SBÖ'nin kısa formunu 6 alt boyutta toplamış ve SBÖ'nin Test-Tekrar Test güvenilirlik katsayısını 0.92 olarak tespit etmiştir. Ayrıca ölçek için yapılan analizlerde Cronbach Alpha katsayısı ölçek toplamında 0.85 olup, alt boyutlar için ise 0.56 ile 0.82 arasında değişikli gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Sosyal Beceri Ölçeği, Duyuşsal Anlatımcılık (DA), Duyuşsal Duyarlılık (DD), Duyuşsal Kontrol (DK), Sosyal Anlatımcılık (SA), Sosyal Duyarlılık (SD) ve Sosyal Kontrol (SK) olmak üzere bireylerin 6 temel sosyal beceri özelliğini analiz etmektedir (Soykan, 2019).

SBÖ'yü oluşturan alt boyutlarda 5'er soru bulunmakta, bu alt boyutların her birinden minimum 5 ve maksimum 30 puan, ölçeğin toplamında ise en az 30 ve en fazla 150 toplam puan alınabilmektedir. Ölçeğin Duyuşsal Anlatımcılık, Duyuşsal Kontrol ve Sosyal Kontrol alt boyutlarına toplam 9 adet ters madde sorusu dağıtılmıştır. Araştırmamızda kullanılan SBÖ'nin bu çalışmadaki toplam ve alt boyutlarına yönelik Cronbach Alpha katsayıları ile ölçekten elde edilen minimum, maksimum ve ortalama puanlara aşağıda Tablo 2.'de yer verilmiş, değişkenlere yönelik sınamalar gerçekleştirilirken SPSS 23.0 paket programında frekans, bağımsız t-test ve Tek Yönlü ANOVA analizleri uygulanmıştır.

Tablo 2. Sosyal Beceri Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

	Madde Sayısı	$\bar{X}\pm Ss$	Min.	Max.	Cronbach's Alpha
Duyuşsal Anlatımcılık	5	13±3.02	6.2	21	.73
Duyuşsal Duyarlılık	5	15.2±3.02	6.6	21.2	.77
Duyuşsal Kontrol	5	14.88±3.08	7.2	21	.71
Sosyal Anlatımcılık	5	14.94±3.09	5.2	21.2	.68
Sosyal Duyarlılık	5	12.72±3.07	5.1	20.6	.74
Sosyal Kontrol	5	13±2.75	5.6	20.6	.71
Sosyal Beceri Ölçeği	30	99.86±12.78	60	138	.76

Araştırmamızda SBÖ'nin güvenilirlik katsayısının ölçek toplamında 0.76 oranında yüksek düzeyde olduğu, alt boyutlar için 0.68 ile 0.77 arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına yönelik yapılan analizlerde 5.1 puan ile Sosyal Duyarlılığın en az tercih edilen ve 21.2 puan ile Duyuşsal Duyarlılık ve Sosyal Anlatımcılığın en fazla tercih edilen boyutlar olduğu görülmüştür. Ayrıca SBÖ toplamından alınabilecek minimum 30 ve maksimum 150 puan aralığı dikkate alındığında, öğrencilerin 99.86±12.78 değer ile orta seviyede bir sosyal beceri düzeyine sahip oldukları ifade edilebilir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde örneklem grubunu oluşturan Bayburt Üniversitesi'nin farklı akademik birimlerinde öğrenimine devam eden lisans düzeyindeki öğrencilerin SBÖ'ne vermiş oldukları yanıtların bazı demografik bilgilere göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Sosyal Beceri Ölçeği ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
Duyuşsal Anlatımcılık	Erkek	239	13.35	3.11	2.293	.022
	Kadın	236	12.72	2.86		
Duyuşsal Duyarlılık	Erkek	239	15.09	2.94	-.837	.4
	Kadın	236	15.32	3.1		
Duyuşsal Kontrol	Erkek	239	14.38	3.01	-3.592	.000
	Kadın	236	15.38	3.06		
Sosyal Anlatımcılık	Erkek	239	15.24	3.07	2.101	.036
	Kadın	236	14.64	3.1		
Sosyal Duyarlılık	Erkek	239	12.91	3.17	1.362	.174
	Kadın	236	12.53	2.97		
Sosyal Kontrol	Erkek	239	13.35	2.75	2.54	.011
	Kadın	236	12.71	2.71		
Sosyal Beceri Ölçeği	Erkek	239	100.16	13.22	.522	.602
	Kadın	236	99.55	12.34		

Çalışmaya gönüllü olarak katılım sağlayan Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre SBÖ alt boyutlarına yönelik tercihlerinin analiz sonuçları incelendiğinde (Tablo 3) Duyuşsal Kontrol becerisinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre yüksek düzeyde farklılık oluşturduğu ($p<.000$) görülmüş ancak erkek öğrencilerin de Duyuşsal Anlatımcılık, Sosyal Anlatımcılık ve Sosyal Kontrol alt boyutlarında kız öğrencilerden daha yüksek bir puanla anlamlı fark oluşturduğu tespit edilmiştir ($p<.05$). SBÖ'nün toplam puanlarında erkeklerin kız öğrencilere göre daha yüksek bir puan aldığı ancak aralarında farklılık oluşmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 4: Yaş Değişkenine Göre Sosyal Beceri Ölçeği ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular

	Yaş Aralığı	N	Ort.	S.S	f	p
Duyuşsal Anlatımcılık	18 – 19	67	13.37	3.09		
	20 – 21	217	12.84	2.97	.97	.38
	22 ve üzeri	191	13.15	3		
Duyuşsal Duyarlılık	18 – 19	67	15.81	2.95		
	20 – 21	217	15.18	3.02	1.731	.178
	22 ve üzeri	191	15.01	3.03		
Duyuşsal Kontrol	18 – 19	67	14.35	2.66		
	20 – 21	217	14.94	3.2	1.132	.323
	22 ve üzeri	191	14.98	3.07		
Sosyal Anlatımcılık	18 – 19	67	15.46	2.69		
	20 – 21	217	14.96	3.1	1.324	.267
	22 ve üzeri	191	14.74	3.21		
Sosyal Duyarlılık	18 – 19	67	12.85	3.41		
	20 – 21	217	12.51	2.88	.971	.38
	22 ve üzeri	191	12.92	3.16		
Sosyal Kontrol	18 – 19	67	13	2.66		
	20 – 21	217	13.15	2.85	.357	.7
	22 ve üzeri	191	12.92	2.66		
Sosyal Beceri Ölçeği	18 – 19	67	101.01	12.52		
	20 – 21	217	99.76	12.89	.328	.72
	22 ve üzeri	191	99.56	12.79		

Araştırmanın amaçları doğrultusunda öğrencilerin yaş değişkeni ve SBÖ'ne yönelik vermiş oldukları yanıtlara göre tüm yaş aralıklarında en fazla Duyuşsal Duyarlılık becerisinin tercih edildiği görülmüş, SBÖ ve alt boyutlarına yönelik tercihlerde analiz sonuçlarına göre anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamış ($p>0.05$) ancak SBÖ'ye yönelik yanıtlarda yaş düzeyinin arttıkça ortalama puanların düşük seviyede azalma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 5: Spor Yapma Durumuna Göre Sosyal Beceri Ölçeği ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular

Alt Boyut	Durum	N	Ort.	SS	t	p
Duyuşsal Anlatımcılık	Evet	228	13.32	3.02		
	Hayır	247	12.78	2.96	1.935	.05
Duyuşsal Duyarlılık	Evet	228	15.68	2.93		
	Hayır	247	14.75	3.04	3.389	.001
Duyuşsal Kontrol	Evet	228	15.12	2.97		
	Hayır	247	14.65	3.16	1.7	.09
Sosyal Anlatımcılık	Evet	228	15.23	3.1		
	Hayır	247	14.68	3.07	1.935	.05

Sosyal Duyarlılık	Evet	228	13	2.8	-2.102	.035
	Hayır	247	12.41	3.32		
Sosyal Kontrol	Evet	228	12.9	2.82	-.534	.593
	Hayır	247	13.1	2.68		
Sosyal Beceri Ölçeği	Evet	228	100.87	13.77	1.664	.099
	Hayır	247	98.92	11.75		

Tablo 5 incelendiğinde; düzenli egzersiz veya spora katılım sağlayan öğrencilerin Duyuşsal Anlatımcılık, Duyuşsal Duyarlılık, Sosyal Anlatımcılık ve Sosyal Duyarlılık alt boyutlarında egzersiz veya sportif faaliyetlere katılım sağlamayan bireylere göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiş ($p<.05$) ancak SBÖ toplam puanlarında bu değişkene yönelik bir farklılaşma görülmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 6: Spor Branşına Göre Sosyal Beceri Ölçeği ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular

Alt Boyut	Branş	N	Ort.	SS	t	p
Duyuşsal Anlatımcılık	Bireysel Sporlar	131	13.26	3.03	-.303	.762
	Takım Sporları	97	13.39	3.02		
Duyuşsal Duyarlılık	Bireysel Sporlar	131	15.62	2.86	-.358	.721
	Takım Sporları	97	15.77	3.02		
Duyuşsal Kontrol	Bireysel Sporlar	131	15.2	2.87	.426	.671
	Takım Sporları	97	15.03	3.11		
Sosyal Anlatımcılık	Bireysel Sporlar	131	15.27	3.07	.251	.803
	Takım Sporları	97	14.17	3.15		
Sosyal Duyarlılık	Bireysel Sporlar	131	12.53	3.17	.616	.539
	Takım Sporları	97	12.25	3.52		
Sosyal Kontrol	Bireysel Sporlar	131	12.84	2.77	-.754	.452
	Takım Sporları	97	13.13	2.9		
Sosyal Beceri Ölçeği	Bireysel Sporlar	131	100.9	13.15	.04	.969
	Takım Sporları	97	100.83	14.62		

Düzenli olarak egzersiz yapan veya spora katılım sağlayan üniversite öğrencilerinin sportif faaliyetleri (Atletizm, Badminton, Basketbol, Boks, Fitness, Futbol, Kayak, Voleybol, Yüzme) bireysel ve takım sporları olarak sınıflandırılmış ve bu değişkene yönelik SBÖ tercihlerinde bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7: Akademik Birimlere Göre Sosyal Beceri Ölçeği ve Alt Boyutlarına Yönelik Bulgular ($N=$ Beden Eğitimi ve Spor : 78, Eğitim : 79, İktisadi ve İdari Bilimler : 79, İlahiyat : 79, Mühendislik : 80, Sağlık Bilimleri : 78)

	Akademik Birim	Ort.	S.S	f	p
Duyuşsal Anlatımcılık	Beden Eğitimi ve Spor	13.44	2.95	.884	.492
	Eğitim	12.63	3.08		
	İktisadi ve İdari Bilimler	13.08	3.22		
	İlahiyat	12.82	2.58		
	Mühendislik	13.36	2.98		
	Sağlık Bilimleri	12.9	3.14		

Duyuşsal Duyarlılık	Beden Eğitimi ve Spor	15.75	2.95	1.298	.264	-
	Eğitim	14.81	2.93			
	İktisadi ve İdari Bilimler	15.4	3.02			
	İlahiyat	14.72	3.1			
	Mühendislik	15.37	2.94			
	Sağlık Bilimleri	15.17	3.13			
Duyuşsal Kontrol	Beden Eğitimi ve Spor	15.32	3.1	3.125	.009	5 > 1 5 > 3 5 > 6
	Eğitim	14.65	2.84			
	İktisadi ve İdari Bilimler	15.26	2.93			
	İlahiyat	13.8	2.86			
	Mühendislik	15.41	3.23			
	Sağlık Bilimleri	14.82	3.26			
Sosyal Anlatımcılık	Beden Eğitimi ve Spor	15.47	2.88	2.751	.018	5 > 3
	Eğitim	14.41	3.29			
	İktisadi ve İdari Bilimler	14.93	2.96			
	İlahiyat	14.22	2.63			
	Mühendislik	15.69	2.97			
	Sağlık Bilimleri	14.94	3.57			
Sosyal Duyarlılık	Beden Eğitimi ve Spor	12.84	3	4.804	.000	5 > 3 3 > 2 3 > 4 3 > 6
	Eğitim	11.91	2.59			
	İktisadi ve İdari Bilimler	12.61	3.1			
	İlahiyat	12.32	2.82			
	Mühendislik	14	3.16			
	Sağlık Bilimleri	12.54	3.34			
Sosyal Kontrol	Beden Eğitimi ve Spor	13.36	2.42	1.865	.099	-
	Eğitim	12.35	2.85			
	İktisadi ve İdari Bilimler	13.45	2.55			
	İlahiyat	13.29	3.28			
	Mühendislik	13	2.48			
	Sağlık Bilimleri	12.76	2.74			
Sosyal Beceri Ölçeği	Beden Eğitimi ve Spor	102.39	11.46	4.455	.001	1 > 2, 3 5 > 2, 3
	Eğitim	96.36	11.84			
	İktisadi ve İdari Bilimler	101.21	13.08			
	İlahiyat	96.34	10.88			
	Mühendislik	103.25	13.16			
	Sağlık Bilimleri	99.6	14.51			

1- Beden Eğitimi ve Spor, 2- Eğitim, 3- İktisadi ve İdari Bilimler, 4- İlahiyat, 5- Mühendislik, 6- Sağlık Bilimleri
*p<,05

Bayburt Üniversitesi'nin farklı akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan lisans düzeyindeki öğrencilerin SBÖ ve alt boyutlarına yönelik tercihlerini gösteren Tablo 7 incelendiğinde; Duyuşsal Kontrol sosyal becerisinde Mühendislik Fakültesi (MF) öğrencilerinin Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) (p<0.05) birimlerindeki öğrencilere, Sosyal Anlatımcılık alt boyutunda ise yine MF öğrencilerinin İİBF öğrencilerine göre anlamlı bir fark oluşturduğu tespit edilmiştir (p<0.05). Sosyal Duyarlılık sonuçlarına bakıldığında ise MF öğrencilerinin 14 ortalama puan ile 12.61 puanlı İİBF öğrencilerine, İİBF öğrencilerinin de Eğitim Fakültesi (EF), İlahiyat Fakültesi (İF) ve SBF öğrencilerine kıyasla anlamlı bir fark oluşturduğu tespit edilmiştir (p<0.05). Çalışma grubunun SBÖ'ne verdiği yanıtlar ve toplam puanlarından elde edilen değerler incelendiğinde; MF ve BESYO öğrencilerinde ortalama puanların daha yüksek olduğu ve anlamlı farklılıklar

oluşturduğu görülmüştür ($p<0.001$).

TARTIřMA ve SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde Bayburt niversitesi'nin farklı akademik birimlerinde lisans düzeyinde öğrenimine devam eden örneklem grubundan elde edilen Sosyal Beceri lçeđi (SB) ve alt boyutlarına yönelik düzeyleri ile bazı demografik özelliklerine göre yapılan sınamaların, yerli ve yabancı literatürde yer alan benzer çalışmalarla karşılaştırılmasına, yorumlanmasına ve sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 8: Riggio'nun Sosyal Beceri Ölçeği ile Yapılan Bilimsel Araştırmaların İncelenmesi

Yayın Bilgisi	Amaç	Örneklem Grubu	Bulgular	Sonuç
AKÇAKAYA & COŞKUN (2020) Makale	Üniversite öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı, öz-kontrol düzeyleri ve sosyal becerileri arasındaki ilişki	640'ı kız ve 135'i erkek olmak üzere toplam 745 üniversite öğrencisi	SBÖ'ne göre cinsiyet ($p>.05$), sınıf düzeyi ($p>.05$)	Öz-kontrol ve sosyal beceri düzeyleri arasında pozitif düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
ÇELİK F. (2020) Y. Lisans Tezi	Bireysel lisanslı faal sporcuların sosyal beceri düzeyleri	Gaziantep ilinde elit seviyede 114 ve bireysel olarak spor yapan 130 katılımcı	Cinsiyet ($p<.05$), Yaş ($p>.05$), Spor branşı ($p<.05$).	Kız sporcuların erkeklere göre ve güreş ve atletizm sporcularının diğer branşlara göre sosyal beceri yönünden daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür
ŞEKER & USLU (2020) Makale	Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri, saldırganlık ve spor ahlakı düzeyleri	Harran Üniversitesi'nden 121'i kadın ve 179'u erkek toplam 300 öğrenci	SBÖ'ye göre spor yapma, spor yapma düzeyi, akademik birim değişkenlerinde ($p>.05$)	Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiş ancak, sosyal beceri düzeyinin arttıkça saldırganlık tutumundan uzaklaştıkları tespit edilmiştir
TÜRKÇAPAR vd. (2020) Makale	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi BESYO'dan toplam 150 öğrenci	Cinsiyet ve spor yapma durumlarında SBÖ'ye göre ($p<.05$).	Erkeklerin duyuşsal kontrol düzeyinin daha yüksek olduğu, spor yapmayan öğrencilerin sosyal kontrol alt boyutunda anlamlı farklılık oluşturduğu görülmüştür.
ÇELİK T. A. (2019) Y. Lisans Tezi	Rekreatif spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri	2018-2019 yılı Bingöl Üniversitesi'nden 408 öğrenci	Cinsiyete göre Duyuşsal Anlatımcılık ve Duyuşsal Kontrol boyutlarında ($p<.05$),	Alt boyutların analiz edildiği bazı değişkenlere göre; spor yapan öğrencilerin, yapmayan öğrencilere göre anlamlı farklılıklar oluşturduğu görülmüştür ($p<.05$).
ÖNAL Y. (2019) Y. Lisans Tezi	Lisanslı kayakçılar ile spor yapmayan bireylerin sosyal beceri düzeyleri	104 lisanslı kayak sporcusu ve hiç spor yapmayan 98 katılımcı	Spor yapanlar : 293.92±18.96 Spor yapmayanlar : 267.08±22.7	Lisanslı olarak kayak sporculuğu yapan bireylerin, hiç spor yapmayan bireylere göre sosyal beceri puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.
SOYKAN Ö. (2019) Y. Lisans Tezi	Halk oyunlarının üniversite öğrencilerinin sosyal beceri ve özgüven düzeylerine etkisi	2017-2018 yılı Ahi Evran Üniversitesi'nin farklı bölümlerinden 60 öğrenci	SBÖ'nün alt boyutlarında ($p<.05$).	Deney grubu öğrencilerinin duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlılık ve sosyal kontrol faktörlerinde kontrol grubuna göre anlamlı farklılık görülmüştür ($p<.05$).
BOZGÜN & PEKDOĞAN (2018) Makale	Öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeyini etkileyen değişkenler	Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin farklı bölümlerinden 628 öğretmen adayı	Cinsiyet, bölüm, sınıf değişkenlerinde ($p<.05$).	Fen Bilgisi, Sınıf Eğitimi, Okul Öncesi ve Rehberlik-Psikolojik Danışmanlık bölümlerindeki öğretmen adaylarının bazı kişisel değişkenlere göre sosyal beceri düzeylerinin etkilenecek anlamlı farklılıklar oluşturduğu görülmüştür
FINDIK M. (2016) Y. Lisans Tezi	Takım ve Bireysel spor yapanların sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi	Mersin Üniversitesi BESYO'da 47 kız ve 65 erkek olmak üzere toplam 112 sporcu öğrenci katılmıştır	Cinsiyet ($p<.05$), Spor türü ($p>.05$).	Sosyal kontrol alt boyutunda kız sporcuların erkeklere göre anlamlılık oluşturduğu, spor türü açısından alt boyutlarda anlamlılık görülmediği tespit edilmiştir.
BEDİR H. (2013) Y. Lisans Tezi	Sınıf Öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri (Bolu İli Örneği)	Bolu ilinde 84'ü kadın 53'ü erkek olmak üzere toplam 137 sınıf öğretmeni.	Cinsiyet ($p>.05$), Yaş ($p>.05$), Mesleki kıdem ($p<.05$).	Sınıf Öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin 'orta' düzeyde olduğu; cinsiyet ve yaş değişkeninde farklılık oluşmadığı, mesleki kıdem değişkeninde ise anlamlılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
GİRGİN vd. (2011) Makale	Öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi	9 Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'nin farklı bölümlerinin 4. Sınıf düzeyinde 222 öğrenci (OÖÖ,	Cinsiyete göre DK boyutunda ($p<.05$), DA ve DK alt boyutlarında ($p<.05$), SD ve SK	Erkek öğrencilerin DK alt boyutunda kız öğrencilerden daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. DA, DK ve SK alt boyutlarında Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin, SD alt boyutunda ise Matematik öğrencileri lehine anlamlılık

		FBÖ, SBÖ, MÖ programları)	alt boyutlarında (p<.05).	
ÇETİN M. Ç. (2009) Doktora Tezi	Spor bilimleri alanlarındaki öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri	Ülkemizin İç Anadolu bölgesindeki farklı üniversitelerden toplam 980 öğrenci	Cinsiyet (p<.05), Sınıf (p<.05), Spor yapma düzeyi (p<.05).	Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, bölüm, spor yapma düzeyi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre sosyal beceri alt boyutlarında farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
AVŞAR Z. & ÖZTÜRK K. F. (2007) Makale	Beden eğitimi ve spor eğitimi öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde gönüllü 208 öğrenci	SBÖ $\bar{x}$: 292.6 Cinsiyet (p<.05), sınıf ve spor yapma durumuna göre (p>.05).	Spor bilimleri alanındaki öğretmenlik bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin orta seviyede olduğu, cinsiyet değişkeninde kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek SBÖ puanına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır
TEKİN vd. (2007) Makale	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin bazı değişkenlere göre sosyal beceri düzeyleri	Karaman ve Antalya il merkezlerinde göre yapan 102 öğretmen	Cinsiyet (p>.05), mesleki kıdem (p<.05).	Aritmetik ortalamalara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre sosyal beceri düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
DİCLE A. N. (2006) Y. Lisans Tezi	Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin duygusal zeka ve bazı kişisel özelliklerine göre incelenmesi	Samsun Eğitim Fakültesi'nin farklı bölümlerinden toplam 684 öğrenci	Bölüm değişkenine göre SBÖ düzeylerinde (p<.05).	Öğrencilerin sosyal beceri ve duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır. Kız öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Yabancı dil ve Güzel Sanatlar alanındaki öğrencilerin, fen ve sosyal öğrencilerine göre sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir
KALAFAT T. (2006) Y. Lisans Tezi	Üniversite Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeyleri ile Sosyal Beceri Düzeyleri arasındaki ilişki	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nde lisans düzeyinde 1054 öğrenci	SBÖ'ye alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre (p<.05).	Beden memnuniyeti açısından erkeklerin, sosyal beceri düzeyleri açısından ise kız öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu; ancak üniversite öğrencilerinin beden memnuniyeti ile sosyal becerileri arasında bir ilişki olmadığı görülmüştür.
AVŞAR Z. (2004) Y. Lisans Tezi	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri	Bursa'da görev yapmakta olan 311 öğretmen	Cinsiyet (p>.05), Mesleki deneyim (p>.05).	Araştırmaya dahil edilen Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyinin 283.36 puan ile orta seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
DENİZ M. E. (2002) Doktora Tezi	Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ve karar verme stratejileri	Selçuk Üniversitesi'nin farklı bölümlerinden 486 öğrenci	SBÖ'ne göre cinsiyet, sınıf ve alan türü değişkenlerinde (p<.05).	Öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde ve karar verme becerilerinde anlamlı ilişkiler görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.
YÜKSEL G. (1997) Doktora Tezi	Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyine etkisi	Gazi Eğitim Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinden 66 gönüllü öğrenci. kontrol – deney gruplu çalışma	Deney Grubu $\bar{x}$: 298.54 Kontrol Grubu $\bar{x}$: 279.63	Sosyal beceri eğitiminin, öğrencilerin genel olarak sosyal beceri düzeyini olumlu etkilediği; duyuşsal duyarlık alt boyutunda etkili olduğu ancak diğer alt boyutlarda etkili olmadığı görülmüş, bu sonuç, kısmen eğitim süresinin kısa ve alıştırmaların yetersiz olması ile ilişkilidir.
TÜRKER Ü., GACAR A. & KARAHÜSEYİNOĞLU M.F. (2021)	Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin spor yapma / yapmama ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılması	Bayburt Üniversitesi'nden lisans düzeyinde ve farklı akademik birimlerde 475 gönüllü öğrenci	Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinde; cinsiyet, spor yapma / yapmama ve öğreni gördükleri akademik birim değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olduğu; yaş ve spor türü değişkenlerine göre ise bir farklılık oluşmadığı ancak yaşın ilerledikçe sosyal becerilerinin düşüş eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.	

Araştırmanın amaçları doğrultusunda, üniversite öğrencilerinde sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre analiz sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir. Araştırma sonucunda duyuşsal anlatımcılık (DA), sosyal anlatımcılık (SA) ve sosyal kontrol (SK) becerilerinde erkek öğrencilerin lehine; duyuşsal kontrol (DK) becerisinde ise kız öğrencilerin lehine anlamlı farklılık oluşmuştur. Bu farklılıklar; erkek öğrencilerin sözsüz iletişim yani vücut dilini iyi kullanma, arkadaş ilişkileri ile kişiler arası sosyal iletişimde ve toplum içerisinde kendisini ispatlama veya rol alma becerilerinde kız öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu yönünde açıklanabilir. Kız öğrencilerin ise erkeklere göre duyguları düzenleme ve kontrol becerilerinde daha iyi olduklarını göstermektedir. Bu çalışmadaki bulguların aksine farklı sonuçlara ulaşan araştırmalar çoğunluktadır (Kalafat, 2006; Avşar ve Öztürk, 2007; Çetin, 2009; Fındık, 2016; Bozgün ve Pekdoğan, 2018; Çelik, 2019; Çelik, 2020) (Tablo 8). Bunun sebebi olarak örneklem sayılarındaki farklılıkların ve diğer çalışmaların çoğunlukla sadece bir fakülte veya yüksekokulun programları üzerinde inceleme yapmış olması ile açıklanabilir. Ayrıca mevcut çalışmamızda SBÖ'nün toplam puanlarında cinsiyete göre anlamlılık görülmemiş ($p>,05$) olup, Çelik (2019)'in rekreatif spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasının sonucu ile örtüşmektedir.

Çalışmamızdaki örneklem grubunun sosyal beceri düzeylerinde yaş düzeyinin arttıkça ortalama puanların düştüğü tespit edilmiş ancak anlamlı farklılık görülmemiştir (Tablo 4). Literatürde bu sonucu destekleyen araştırmalara rastlanmıştır (Engels vd., 2002; Çelik, 2020). Ancak lisanslı kayak sporcuları ve spor yapmayan bireylerin sosyal beceri düzeylerini inceleyen Önal (2019)'ın çalışmasında ise, 30 ve üzeri yaş grubundaki kayak sporcularınının 17 – 20 yaş grubu sporculara göre SD ve SK becerilerinde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, spora aktif olarak katılım sağlayan bireylerde yaşın ilerledikçe sosyal becerilerinde gelişimini sürdürdüğü şeklinde açıklanabilir.

Araştırmaya dahil edilen farklı akademik birimlerdeki üniversite öğrencilerinin düzenli olarak spor yapıp yapmama değişkenine göre sosyal beceri düzeyi toplam puanlarında (Tablo 5) anlamlı bir fark görülmemiş olup ($p>,05$) literatürde çoğunlukla benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür (Avşar ve Öztürk, 2007; Türkçapar vd., 2020; Şeker & Uslu, 2020). Ancak düzenli olarak spor yapan bireyler lehine SBÖ'nün DA, DD, SA ve SD alt boyutlarında spor yapmayan bireylere göre anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($p<,05$). Alanyazın incelendiğinde; bu sonuçlar Çelik (2019)'in Bingöl Üniversitesi'nde yürütmüş olduğu çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, sosyal anlatımcılık ve sosyal duyarlılık beceri puanlarında oluşan bu farklılık, düzenli olarak egzersiz veya spor yapan üniversite öğrencilerinde sözsüz iletişim, vücut dili, diğer bireylerin sözel olmayan iletişimlerini alma ve yorumlama, kişilerarası ilişkilerde iletişime katılma veya sosyal iletişim kurma ve sözel iletişimi yorumlama becerilerinde spor yapmayan bireylere göre daha yüksek seviyede olduğu yönünde açıklanabilir. Bu durum sporun bireyleri sadece fiziksel, veya motorik özellikleri bakımından geliştirmediğini, aynı zamanda bilişsel ve psiko-sosyal gelişimlerine de katkıda bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. Gerek rekreatif amaçlı gerekse yarışma düzeyinde spora katılım sağlandığında; faaliyetlerde aktif rol alma, sorumluluk üstlenme, kişilerarası etkileşim ve iletişim, sosyal ilişkiler gibi unsurları kapsayan sporun, bireylerin psiko-sosyal ve zihinsel özelliklerini geliştirmesi açısından da önemli bir olgu olduğu düşünülmektedir.

Bireysel sporlara katılım sağlayan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri takım sporlarıyla ilgilenen bireylere göre daha yüksek değerlere sahip olsa da anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür

(Tablo 6). Bizim çalışmamızdaki bu sonuç literatürde Çetin (2009) ve Fındık (2016)'ın çalışmalarıyla örtüşmektedir. Çelik (2020)'in elit düzeyde ve bireysel olarak spor yapanlar üzerinde yürüttüğü araştırmasında ise güreş ve atletizm branşındaki sporcuların sosyal becerilerde halter, taekwondo ve diğer branş sporcularına göre daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bayburt Üniversitesi'nin farklı akademik birimlerinden çalışmaya dahil edilen öğrencilerin DA, DD ve SK becerilerinde anlamlı farklılıklar bulunmadığı Tablo 7.'de gösterilmiştir. Literatürdeki benzer çalışmalar incelendiğinde; Bozgün ve Pekdoğan (2018) eğitim fakültesinin farklı bölümlerindeki çalışmasında da DA ve DD becerilerinde benzer sonuçlara ulaşmıştır. Girgin ve ark. (2011) yine eğitim fakültesi öğrencileri üzerindeki çalışmasında Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencileri lehine DA becerisinde ve Çetin (2009)'in spor bilimleri alanındaki çalışmasında ise Spor Yöneticiliği Bölümü (SYB) öğrencilerinin DA ve DD becerilerinde Antrenörlük Eğitimi (AE) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (BSÖ) öğrencilerine kıyasla anlamlılık oluşturduğunu tespit etmiştir ($p<,05$). Tablo 7 incelendiğinde; Mühendislik Fakültesi (MF) öğrencilerinin DK becerilerinde Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) öğrencilerine, SA becerisinde yine MF öğrencileri lehine SBF'ne göre anlamlılık olduğu, SD becerisinde de yine MF öğrencilerinin İİBF öğrencilerine ve İİBF öğrencilerinin de Eğitim Fakültesi (EF), İlahiyat Fakültesi (İF) ve SBF'ne kıyasla anlamlılık oluşturduğu görülmüştür ($p<,05$). Alanyazındaki benzer çalışmalarda; Bozgün ve Pekdoğan (2018) DK becerisinde Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Okul Öncesi Öğretmenliğine; SA becerisinde ise yine Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü öğrencilerine anlamlılık oluşturduğu sonucuna ulaşmış ($p<,05$) ancak Girgin ve ark. (2011)'nin çalışmasında ise Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin DK ve SK becerilerinde Fen Bilgisi, Sosyal Bilimler ve Matematik Öğretmenliği Bölümü öğrencilerine, Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin ise diğer bölümlere SD becerisinde anlamlı farklılık oluşturduğu gözlemlenmiştir ($p<,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Mühendislik Fakültesi öğrencileri lehine Sosyal Beceri Ölçeği'nden elde edilen puanlarda, Eğitim Fakültesi ve İktisadi İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine kıyasla anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. SBÖ toplam puanlarına yönelik literatürde akademik birimlerin kendi bünyesindeki programlar arasında karşılaştırmalar bulunsa da (Çetin, 2009; Bozgün ve Pekdoğan, 2018) farklı fakülte / yüksekokul karşılaştırmalarına rastlanmaması sebebiyle çalışmamızın literatüre bir özgünlük kazandırabileceği ön görülmektedir. Gerek SBÖ'nün toplam puanlarında, gerekse alt boyutlarına yönelik tercihlerde akademik birim veya anlamlılığa yönelik farklı sonuçlara ulaşılmasında; çalışmaların farklı üniversitelerde yapılması, öğrencilerin bilgi ve birikim düzeyleri, sosyal çevreleri, rekreatif etkinliklere katılım istekleri, öğrenimleri süresince gördükleri müfredatların farklılıkları gibi unsurların sosyal beceri düzeyleri üzerinde etkili olduğu şeklinde açıklanabilir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile; cinsiyet, spor yapma / yapmama ve öğrenim gördükleri akademik birim değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olduğu; yaş ve spor branşı türü değişkenlerine göre ise bir farklılık oluşmadığı ancak yaşın arttıkça sosyal beceri düzeyinin düşüş eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Rekreatif etkinliklere, takım veya bireysel sporlara aktif katılımın, bireylerin sosyal beceri düzeylerini, öz kontrol becerilerini (Akçakaya & Coşkun, 2020),

saldırıcılık tutumlarından uzaklaşmalarını (Şeker ve Uslu, 2020), karar verme ve problem çözme becerilerini (Deniz, 2002) geliştirmede önemli bir etken olduğu görülmektedir. Yükseköğretimde öğrenimlerine devam eden bireylerin meslek hayatına başlamadan önce gerekli donanım, bilgi ve becerilere sahip olacak düzeyde sosyal gelişim göstermelerine yönelik sportif ve sanatsal etkinliklere daha fazla katılım sağlaması veya teşvik edilmesi, müfredatların bu aktivitelere göre yeniden güncellenmesi gelecekte ülke ve toplumun kalkınmasında önemli bir etken olacaktır. Üniversite öğrencilerinin sosyal becerilerini kazanması onların kendi meslek hayatlarında; toplumdaki diğer fertlerle sağlıklı ilişkiler kurması ve yönetmesine, karşılaşılabilecekleri problemleri çözmeleri veya önüne geçebilmelerine ve sosyal etkileşimlerine olumlu yönde katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmacıların, gelecek dönemlerde yükseköğretime özel yetenek sınavlarıyla kabul edilen öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerini karşılaştırmayı amaçlayan çalışmaları gerçekleştirmesi veya farklı coğrafya ve kültürdeki üniversitelerde öğrenimlerini sürdüren öğrenciler üzerinde sosyal becerilerin geliştirilebileceği eğitim programlarıyla deneysel çalışmaların planlanmasının literatüre bir özgünlük kazandırabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağırbaş Ö., Koç Y., Ağgön E., Gün A., Tatlısu B. & Yıldızhan Çakmak Y. (2019). Lise Öğrencilerinin Egzersiz Bağımlılık Durumlarına Göre Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi (Erzincan Örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* ISSN: 1302-2040, 21(2), 81-88.
- Akçakaya A. & Arslan C. (2020). International Scientific and Practical Conference, Nov. Labyrinths of Reality. ISSN : 2663-2225, 5(10), 89-102
- Avşar, Z. (2004). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeyleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa, Uludağ Üniversitesi.
- Avşar, Z. & Öztürk, F. K. (2007). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 3 (2), 197-206.
- Bacanlı, H. (2014). *Sosyal Beceri Eğitimi*. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bedir H. (2013) Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeyleri (Bolu İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Bolu, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Bostancı Ö., Ateş A., Yılmaz A. K. & Kabadayı M. (2017). 12-13 Yaş Yüzücülerin Cinsiyetlerine Göre Antropometrik Özelliklerinin Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. e-ISSN : 2148-6786, 4 (3), 12-21.
- Bozgün K. & Pekdoğan S. (2018). Öğretmen Adaylarının Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısında İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(4), 151-167. DOI : 10.19126/süje.437918
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. (1. Baskı) Çev., Erguvan Sarıoğlu. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Burke, R. W. (2002). Social and Emotional Education in The Classroom. *Kapa Delta Pi Record*, 38(3), 108-111.
- Çelik F. (2020). *Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi, Sporcu Eğitim Merkezi ve Bireysel Lisanslı Faal Sporcuların Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Elazığ,

Fırat Üniversitesi.

- Çelik T. A. (2019). *Bingöl Üniversitesinde Rekreatif Spor Yapanlar ile Spor Yapmayan Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi) Muğla, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Çelikel B. E., Sezer S. Y. & Karadağ M. (2020). Erkek Okçularda Reaksiyon Süratinin Hedef Atış İsabet Puanına Etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*. e-ISSN : 2602-4756, 4(1), 30-42.
- Çetin M. Ç. (2009). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Karar Verme Stilleri, Sosyal Beceri Düzeyleri ve Stresle Başa Çıkma Biçimlerinin Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. (Doktora Tezi) Ankara, Gazi Üniversitesi.
- Dal N. (2015). *El Tercihi Belirlenen 10-11 Yaş Grubu Çocukların Okçuluk Öğretiminde Psikomotor ve Bilişsel Yeteneklerinin Okçuluk Performansı ile Arasındaki İlişki*. (Doktora Tezi) Manisa, Celal Bayar Üniversitesi.
- Deniz, M. E. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Stratejileri ve Sosyal Beceri Düzeylerinin TA-Baskın Ben Durumları ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. (Doktora Tezi) Konya, Selçuk Üniversitesi.
- Dicle A. N. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Bazı Kişisel Özelliklerine Göre İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Durualp, E. (2014). Ergenlerin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerinin Cinsiyet ve Sınıfa Göre İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 26(2), 13-25.
- Engels R. C. M. E, Dekovic M, & Meeus W. (2002). Parenting practices, social skills and peer relationships adolescence. *Social Behavior and Personality*, 30(1), 3-18.
- Fındık M. (2016). *Takım Sporunu Yapanlarla Bireysel Spor Yapanların Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi) Mersin, Mersin Üniversitesi.
- Girgin G., Çetingöz D. & Vural Ekinci D. (2011) Öğretmen Adaylarının Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*. 4 (1), 38-49.
- Goleman, D. (2016). *Sosyal Zeka (İnsan İlişkilerinin Yeni Bilimi)*. İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Göklemen T. Y. (2019) *Okçuluk Sporuna Katılan Bireylerin Ciddi Boş Zaman Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Antalya, Akdeniz Üniversitesi.
- Gresham, F. M. (2016). Social Skills Assessment and Intervention for Children and Youth. *Cambridge Journal of Education*, 46(3), 319-332.
- Gülay, H. & Akman, B. (2009). *Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kalafat T. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Beden Memnuniyeti ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi (Çanakkale İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi) Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2002). *Scientific Research Methods*. 12. Basım, Ankara, Nobel Yayıncılık. 77-79.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 17.Baskı, Ankara: Nobel Yayın.
- Koydemir S. (2006). *Predictors of Shyness Among University Students : Testing a Self-Presentational Model*. (Ph.D. Thesis) Ankara, Middle East Technical University.
- Meadan, H. & Monda-Amaya, L. (2008). Collaboration to Promote Social Competence for

Students with Mild Disabilities in The General Classroom: A Structure for Providing Social Support. *Intervention in School and Clinic*, 43(3), 158-167.

Okumuş, M. (2011). *Öğretmenlerde Meslek Tatmini Ve İş Stresi*. İstanbul: Ark Kitap.

Önal Y. (2019). *U-18, U-21 Ve Büyükler Kategorisindeki Lisanslı Kayakçılar İle Spor Yapmayan Bireylerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi) Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Riggio, R.E. (1986). The Assessment of Basic Social Skills. *Journal of Personality and Social Psychology*. 5(1), 649-660.

Riggio, R. E. & Reichard, R. J. (2008). The Emotional and Social Intelligences of Effective Leadership: An Emotional and Social Skill Approach. *Journal of Managerial Psychology*, 23(2), 169-185.

Soykan Ö. (2019). *Halk Oyunlarının Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri ve Özgüven Düzeylerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi) Sakarya, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi.

Şeker İ. & Uslu T. (2020) Spor Yapan ve Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri, Saldırganlık ve Spor Ahlakı Düzeylerinin İncelenmesi : Harran Üniversitesi Örneği. *Spor Eğitim Dergisi* e-ISSN : 2602-4756, 4(2), 172-189.

Tekin, M., Bayraktar, G., Yıldız, M. & Katkat, D. (2007). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Sosyal Beceri Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3), 17-24.

Temur H. B. (2018). Egzersizin Bazı Kan Parametreleri ile İlişkisinin İncelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*. 5(17), 253-257.

Türkçapar Ü., Kayabaşı A., Çam Ö. & Eroğlu H. (2020) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 177-185.

Yüksel G. (1997). *Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi*. (Doktora Tezi) Ankara, Gazi Üniversitesi.